Scientific
and pedagogical
internship

THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN TEACHING CULTURE AND ARTS

October 6 – November 16, 2025
Riga, the Republic of Latvia

RIGA NORDIC
UNIVERSITY

Head of organising committee:

Romans Djakons – Doctor of Engineering, Professor, Academician, Chairman of the Board of Riga Nordic University.

Each author is responsible for content and formation of his/her materials.

The reference is mandatory in case of republishing or citation.

The Role of Artificial Intelligence in Teaching Culture and Arts : Scientific and pedagogical internship, October 6 – November 16, 2025. Riga, the Republic of Latvia. 88 pages.

© Riga Nordic University, 2025

на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства : 17.00.03. Суми, 2021. 20 с.

2. Лабунець В. М., Карташова Ж. Ю. Впровадження комп'ютерних технологій навчання у процесі фахової підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2023. Вип. 34 (1). С. 290–302.

3. Гарань Н., Осика М., Лян Мяофен. Практичні аспекти використання технологій штучного інтелекту під час фахової підготовки здобувачів закладу вищої освіти. *Інноваційна педагогіка*. 2023. № 56. С. 115–119.

ПРОБЛЕМИ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ «MARCHE FUNEBRE» D-MOLL БОГДАНА ВАХНЯНИНА

Молчко У. Б.
доктор філософії, доцент,
доцент кафедри музично-теоретичних дисциплін
та інструментальної підготовки
Дрогобицький державний педагогічний університету
імені Івана Франка
м. Дрогобич, Україна

«Marche funebre» тв. 1 Богдана Вахнянина, який присвячений Тарасу Шевченку, є одним із різновидів похоронного, жалібного маршу. Одними з перших композицій в українській фортепіанній музиці на таку тему були «Жалібний марш до 27-х роковин смерті Т. Г. Шевченка» тв. 42 Миколи Лисенка, «Прелюд пам'яті Шевченка» Якова Степового. В. Клин

«Marche funebre» d-moll Богдана Вахнянина написаний в властивій для цього жанру тричастинній формі. Характерність

виразових засобів, фактурна багатоплановість представляють інструментальний твір як розгорнуту концертний п'єсу. Авторські ремарки Tempo di marcia, Maestoso, вказують на величавий характер композиції, художньо-образний зміст якої пов'язаний з Пророком України.

Тематичний матеріал репрезентує маршовість шляхом застосуванням Б. Вахнянином метру 4/4, затактової квартової інтонації, пунктирного ритмічного малюнку, унісонного викладу. Насичена октавно-акордова фактура сприяє передачі епічної монументальності та надає твору оркестрових ознак. Ця повнозвучність відображає могутню постать Т. Шевченка для українського народу. Привертає увагу динамічний план першого розділу фортепіанної композиції. Початкові мотиви проходить спочатку двічі на *p*, а потім на *f*, що підкреслює неповторну втрату Велетня нашого народу. Застосування акордових послідовностей вияскравлюють вольовий характер композиції.

Привертає увагу розділ в тональності g-moll. Автор, поглиблюючи тематичну образність, вводить багатошарову романтичну фактуру. Власне на цю особливість вказує О. Німилович: «… "Marche funebre" f-moll, "Marche funebre"» d-moll виріз-няються триплановим фактурним викладом» [с. 86]. Розташування інструментального викладу в далеких регістрах надає твору просторовості звучання і вимагає від виконавця володіння технікою гармонічної педалізації. Проводячи мелодичну канту п'єси, Б. Вахнянин застосовує оригінальні підголоскові проведення, які надають п'єсі ознак рапсодичності. Ці поспівки, котрі виписані дрібними тривалостями, нагадують бандурну перегру. Така інструментальна манера виконання була властивий кобзарям і вказує на народнопісенну основу композиції. Піаністу, щоб провести всі пласти фортепіанного викладу, потрібно володіти технікою диференціації фактури та якісною синхронною грою.

Перехід до початкового тематичного матеріалу в тональності d-moll обрамлює тричастинну музичної побудови композиції.

Завершує твір Trio. Автор ремаркою La melodia sempre ben marcato наголошує на виразно-чуттєве проведення фортепіанних фраз. Акордовий виклад, альтерація гармонічних послідовностей, надають фіналу «Marche funebre» монументальності, емоційного піднесення. Все розчиняється в тонічній гармонії.

Фортепіанна композиції «Marche funebre» Б. Вахнянина є високопрофесійним та оригінальним продовженням музичного втілення шевченкової тематики в фортепіанній літературі. Ґрунтуючись на романтичній та народнопісенній стилістиці твір представляє монолітність загального розгортання змісту, а саме оспівування величі Кобзаря. П'єса насичена фольклорним інтонаційно-тематичним матеріалом та віртуозно-технічними виражальними засобами, котрі дозволяють вважати її твором концертного плану та широко впроваджувати у виконавські та навчальні програми сучасних українських піаністів.

Література:

1. Вахнянин Б. «Marche funebre». Львів, 1905. 3 с.
2. Медведик П. Діячі української музичної культури (Матеріали до біо бібліографічного словника). *Записки НТШ. Том CCXXVI : Праці Музикознавчої комісії*. Львів, 1993. С. 386–387.
3. Німилович О. Богдан Вахнянин – композитор і диригент. *Краєзнавчий вісник*. Стрий : Щедрик, 2002. Випуск 1. С. 83–88
4. Німилович О. Музично-педагогічна спадщина Богдана Вахнянина. *Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка та Національної музичної академії України імені Петра Чайковського. Серія : Мистецтвознавство*. Тернопіль – Київ, 2004. № 1(12). С. 63–67.